

t-kivonat.

pillanat alatti készítésére, mely a
szépek ajánlom a jónak bizonyult
készítésére) 10 frt o. é. Készítésére
és egészségos gyártmányt ke-
takarítás érhető el fe-
sz az italoknak kellemes erőtel-
ként 3 frt 50 kr. (600—1000 literre

rum, szilvapálinka, törköly, fü-
tésére fölülmulhatlan minőségben.
KÁROLY FÜLÖP
egességek gyára PRAGÁBAN.
tek.) ●●

17--50.

szoklevelek.

C
Y GÉZA

anya. 3
te kellemesen és
francia gyárt-
ésőbb.

ség
GNAC,

pható.
ok hozzávegyítése
ért jarányos be-
sikerrel hasz-

mac-gyar
A 5—20
ZI-UT 23

rüszzsel.

meghívókat

csak áll merőn. Feje fölött
Év év után úgy tűnik el,
Mint bérce fölött szálló tavasz
Feesküvel, felkövel.
Mind korcsabb lesz a nemzedék,
Az agy vitéz is mind kopottabb,
De még se csüggedt örökhelyén:
— Nem! engem ide állítottak!

*Mutatvány Zempléni Árpád költeményeinek II-ik kiadásából.

Előfizetési árak:

helyben, vagy postán külvé:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 — —
Negyedévre . . . 2 — 50
Egy órára . . . 1 — —

Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden köz-
lemény a szerkesztőségbe (Nagy-ujtöze
1792. sz.) barmintve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében,
és a kiadóhivatalban. (Nagy-ujtöze
1792. sz. alatt.)

Fölhívás előfizetésre.

A »DEBRECZEN« XXIV-ik évfolyamának negyedik évnegyedére, mely október hóval kezdődik, előfizetést nyitunk s bizalommal kérjük föl t. előfizetőinket az előfizetési díjak mielőbbi, pontos beküldésére, — valamint fölkerjük mindazokat, kik előfizetési díjaikkal hátralekban vannak, hátralekkaik kiegyenlítésére.

A »DEBRECZEN« előfizetési ára:

Egy évre 10 frt.
Fél évre 5 frt.
Negyed évre 2 frt 50 kr.
Egy órára 1 frt.

Vidéki t. előfizetőinket arra kérjük, hogy — tévedések elkerülése végett — előfizetéseiket egyszerűen e cím alatt sziveskedjenek beküldeni:

»A »DEBRECZEN« kiadóhivatalának, Debreczen.«

A »DEBRECZEN« kiadóhivatala.

Kossuth-kultusz.

Mintegy varázsütésre harsant fel az Adriától a Kárpátokig az imaszzerű dal: »Kossuth Lajos azt üzentek«. Nem kellett ezt kottából énekelni, nem kellett ehhez karnagyi vezényszó, kitört ez a szívből, az ajkából és egybeolvadt a lelkesedés tüzeivel.

Kossuth Lajost tiszteli, szereti minden magyar ember.

Lezajlottak a nemzeti ünnep napjai, leróttuk a haza szent oltára előtt kegyeletünk adóját, éltettük a legnagyobb magyart. De aki azt hiszi, hogy igazi örömeink és hamisítatlan lelkesedéseink közé nem vegyültek a fájdalom könnyei is, az csalódik.

Igenis fájt az nekünk, hogy lehet még, akad még magyar ember, kit e föld, a drága magyar föld hordoz hátán s Kossuth ellen merjen még gondolatban is tenni valamit. Hisz az hippokrita az álhazafi, nem érdemi meg, hogy velünk egy levegőt szívjon, velünk egy fedél alatt lakjék.

Fájt nekünk az, hogy akadtak szolgalelkek, melyek el akarták nyomni a

nemzet feltámadt lelkesedését, a Kossuth-kultuszt nem létezőnek akarták feltüntetni és a tágabb hazafiságot puffadó mellüket ütötték volna, mondván: »Ime a magyar nemzet elégedett sorsával, neki már nem kell semmi, hisz Kossuth Lajos eszméit már senki se követi.« Nem úgy történt. Itt-ott meglátszott annak a kéznek a nyoma, mely egy vonással akarta megsemmisíteni az egész ünnepeyl, de Budapest főváros polgársága annak a kéznek a fejére koppintott ama lelkes határozatával, hogy Kossuth Lajost diszpolgárának megválasztotta.

Mig Nagyvárad, Temesvár ama kezét alázatosan megcsókolta és lenyalta ró a s varczgelb mázt, addig a főváros alapos leczkét adott annak a kéznek, mely erőszakkal akarta elnyomni a felvillanó lelkesedést. A Kossuth-kultusz tehát él a nemzet soraiközött és él az eszme, mely örök.

Ráth Károly főpolgármester, ki az »emberi kor legvégső határáig« képes dikciózni, a kapott leczkéből tanulhatott. A miniszterelnök ukázat végre nem bírta hajtani, most kifelé áll szekere rudja.

Szomoru dolog ez, hogy ebből politikai tőkét kovácsolnak. Hát bűn az, ha Kossuthot éltetik, tiszteljük és szeretjük? Bűn-e őt 90-ik születésnapján ünnepegni? Hisz Kossuth nem pártoké, ő a nemzeté.

Annál meglepőbb, hogy midőn egy nemzet ünnepli fiát, akkor a hatalmi párt, a husos fazekak, a közösügek konyháinak kuktái, a lakaj emberek félrevonultak. A »Nemzet« című politikai napilap, a kormány által szubvencionált nyomtatott papiros, Kossuthnak egy sort sem szentelt a vasárnapi számban. Jókai irt ugyan egy vezércikket Kossuthról, de Szapáry elolvasva a korrekturát a z t nem engedte a sajtó alá bocsátani.

Hallatlan botrány ez, ilyen csak egy Szapáry képes elkövetni. Ő hadat izent a Kossuth-kultusznak, de gyenge ő ahoz, hogy millió szívből kitépje ama nevet, melynek hallatára a vér hevesebben lüktet.

A Mollináry-ezred bakái — állítólag — szintén üdvözölték Kossuthot ama

albumlapon, melyet 15 ezer polgár irt alá a fővárosból. Persze, amint ezt megtudta az ezredes, azonnal vizsgálatot indított, hogy ki volt az vakmerő, ki Kossuthot üdvözölte. Mert ez a hadseregnek nagy bűn, mert ezek szemében Kossuth ma is »forradalmár«. A »rebelis« Kossuth neve hallatára fázna a swarczgelb tiszt urak s nem csoda, ha a derék Mollináry fiukat vallatásra fogták. A vizsgálatnak semmi eredményese lett. Nem! Szászor nem lehet se erőszakkal, se titokban a Kossuth-kultuszt gyökerestől kiirtani. A nemzet Kossuth ünneplésével imponzáns módon tüntetett a mellett, hogy Magyarország csak akkor lehet boldog, ha független és szabad.

Ne csüggedjünk el, mert beteljesedik végre ama nap, melyen felvirad hazánk égboltozatára a szabadság any napja. És akkor is ott fog ragyogni Kossuth neve, kiolthatatlan lángbetűkkel és igazza lesz a költőnek:

»A te neved Kossuth, ki nem alvó eszme!
Magoson az égbe Isten keze irta...
Halhatatlan fényemmel ég, lobog örökké,
Hulló csillagokkal nem hanyatlék sirba!«

Karczfalvi.

Országgyűlés.

A képviselőház valamennyi párt tömege részvétele mellett kezdte meg tegnap délelőtt tizenegy órakor az ülészekabli üléseit.

Bánffy Dezső báró elnök mindeneke-lőt üdvözli a szünet után egybegyűlt képviselőket s megnyitja az ülést. A képviselőház erre meghallgatja s a főrendiháznak is átküldi a királynak az országgyűlés elnapolására vonatkozó ismert leiratát.

Bemutatja most az elnök Lukács Béla, Sima Ferenc és Szunyogh Szabolcs újonnan megválasztott képviselők megbízó levelét s a királyi leirat felolvasására kerül a sor. Az elnök azt javasolja, hogy a delegáció tagjait a csütörtöki ülésen válaszza meg a ház.

A ház többsége kimondja, hogy a ház a delegáció tagjait a csütörtöki ülésben válaszza meg.

Nagy elevegséget idézett elő a miniszterelnök átírata, a melyben tudatja, hogy Gajzágó Salamon, az állami számvevőszék elnöke nyugalmába vonult s a melyben a hármas kijelölést kéri. Az elnök ezzel kapcsolatban azt az indítványt tette, hogy a kijelölés szintén a csütörtöki ülésben történjék.

A csütörtöki ülés napirendjét állapították meg ezután. Ebben az ülésben megválasztják a delegáció tagjait, intézkednek a számvevő-

ből, virágzó fak illatát csapta felém a nyitott ablakon át. En, a sajnálatra méltó prágai, teli tudóval szittam e ritka illatot, mely engem csodálatos álomba kábított. Kint hancuroztam valahol a vidéken, egy kertben, mint kis gyermek. A nap sütött. Kis ingecském volt, szöske a hajam, piros, de kissé morcos az orcám; mint valami derék munkás emberek gyermeke, kiket én igen szerettem, kiknek ingecskéjét, haját, piros, de morcos arcját, mindig irigytem, ha mint portól tikkadt diák, valamely faluban közűk elégyedtem. Egész beleéltem magamat e kedves képbe. Mintha a puha gyepen feküdtem volna, majd lábaimmal rugdaloztam és ismét orcámról kergettem el a legyeket — majd teljesen elcsendesedtem, mozdulatlanul hevertem ott, élvezve a legtökéletesebb boldogságot! Zümmögés hallzik a levegőből. Pompás darázs zümmög, dümmög így. Éppen a fejemenl egy sárga virág felett repes. Szárnyai csillognak, villognak, a mint fel s alá libben, de csak egy-egy szempillantásra, — a levegő zizeg körülte, a mint szárnyacskaival csapkod, de most odébb siet egy bokor még sárgább, teljes pompájában diszló virágai felé. Még a lélegzetet is elfojtom, csak hogy el ne riasszam s úgy követem szemeim-mel virágról-virágra. Még csak rövid idő óta repked a virágok között s már is megszédte édes teherrel magát. Most felrebben, keresztül a kökerítésen s háztetőnkön át, még a nyakam is kinyujtom, csak hogy láthassam. A darázs eltűnt — de ekkorára kilép a mama a házból. Űres csupor a kezében, egyenest felém tart. Fekve maradok, még a szemeimet is behu-

Az ablakban.

— Jan Neruda genrekepe. —

Átdolgozta: ifj. Mórtes Pál.

I.

Ejfel felé járhatott már az idő, de én még, szokásomhoz képest, ablakomnál üldögéltem. A lámpát eloltottam. A függőnyt felhúztam. Magamat pedig kényelembe téve, báltam alá az utcára.

Enyhe májusi éj volt. Az előző napok erős eszései és az ezekre következő meleg, napfényes napok mindenünnen virágokat csaltak elő. A feltámadt esti szél, valamelyik kert-

Hirdetési díj:

Négy hasasbó peti sorért 50 kr. Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alkuzerint jutányos áron vétetnek fel. Belegdíj minden külön beutalásért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló ujdonság sora 30 kr.

Nyilttéri közlemények minden peti sora 50 krajczár.

Hirdetések fölvetésnek a szerkesztőségben és kiadóhivatalban. (Nagy-ujtöze 1792. sz. a.)

Kéziratok nem adódnak vissza.

széki elnökségre való hármas kijelölés iránt s meghallgatják az esetleg felmerülő interpellációkat.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés déli felegy órakor bezárult.

A főrendiházban délután, kevéssel egy óra előtt nyitotta meg a tanácskozást báró Vay Miklós koronaőr, elnök.

Tudomásul vették a főrendek a miniszterelnök átírata arról, hogy a király a születésnapja alkalmából hozzáintézett felirateret köszönetet mondott. A delegáció összehívására vonatkozó leirat felolvasása után elhatározták, hogy a bizottság tagjait legott megválasztják.

A szavazatszedő bizottság működése alatt jelentést tesz az elnök a királynak arra vonatkozó engedélyéről, hogy József Ágost főherceg mint örökös tag a főrendiházba meghívassék, továbbá a horvát-szlavon tartománygyűlés által megválasztott főrendiházi tagokról.

Szlávy József koronaőr, a szavazatszedő küldöttség elnöke, jelentést tesz a delegáció tagjaira megejtett szavazás eredményéről; ezzel az ülés véget ért.

Apponyi Kossuthról.

Gróf Apponyi Albert, a nemzeti párt vezére, vasárnap tartotta Jászberényben beszámoló beszédét, melyben a Kossuth-kultuszról következőleg nyilatkozott:

Nem zárhatom be szavaimat, t. választó polgárok, a nélkül, hogy meg ne emlékezzen azokról az ünnepekről, azokról a tüneményekről, melyek e napokban Kossuth Lajos nagy hazánkia születésnapján országzszerie rendeztetek. En, midőn e nagy férfiú iránti kegyelet most talán két éve abban az alakban nyilvánult, hogy az ő, törvényes közhatalmainkat el nem ismerő álláspontjának kedvéért törvényt módosítottunk, a szív sugallata ellen, a fontoló éssznek, az állami erősségnek alapjait feltéke-nyen őrző felfogásnak alapján kénytelen voltam ellenezni azt a törekvést. De annál jogosabbnak, annál helyesebbnek tartom a kegyeletnek és tiszteletnek azt a nyilvánítását, melylyel a nemzet e nagy férfiúnak a nemzeti atalakuás és újjászületés nagy műve körül szerzett elévülhetlen érdemeit e napokban megünnepelte.

Kossuth Lajos volt egyik megeremelője a nemzeti egységnek, a széttagolt nemzeti társadalom egygyé forrasztásának, a magyar független kormányának, a magyar parlamentarizmusnak, a nép milliói felszabadításának a röghöz kötött szolgaságból. E reformok nélkül a mi társadalmi és politikai életünk az elsatnyulásnak, alkotmányunk a megsemmisülés veszélynek lett volna kitéve. A ki ezektől a veszélyektől a nemzetet megóvta, az a nemzet hála-ja és kegyeletteljes tiszteletére számolt tarthat a míg él és a sirjában is.

És ennek a kimondásában nem gátothat engem semmi. Nem gátothat engem az a név,

nyom, mintha aludnám. A mama igen szép parasztos ruhájában, piros-pozsgás arcával, virágos fejkendőjével, még a c-upor is illik a kezébe! Mindig közelebb jön, most egészen behunyom szemeimet. »Fiacskám, majd megfáj a nyakad!« A fiucska meg se mozdul. »De fiacskám!« és megigazítja a fejemet. »Istenem, milyen nagy álomszusi ez, elaludnék egy fél-napig!« — Hallom lépteit, most távozik. Kissé felnyitom szemeimet — már elment. Most felállok, tekintetem a mi nagy kutyánkra esik. Ez az én őrizőm, alig két lépés távolban alszik tőlem. De a gonosz legyek őt sem hagyják nyugodni; majd hirtelen felugrik s nagyot harap utánok a levegőbe —

— Nem megmondtam már, hogy több italt nem adok, tehát kifelé! Anélkül is éjfél felé jár már az idő!

— De korcsmáros ur!
— Nem, nem, kifele — mert már zárok!
— Valyon mivel sérthettem meg? Hisz én szeretem és tiszteltem kegyedet. Vagy talán attól félsz, hogy nem fizetek?

— Jó, jó! Félelemről semmi beszéd, ugy is tudom biztosan, hogy nem fizet. Tehát kifelé!

A külső ajtó nagy zajjal becsapódik, az ajtó sarkak nyikorognak, az üveg ajtó csörömpöl és aztán elcsendesül minden.

— Talán csak nem dobtak ki — vagy talán mégis?
Semmi válasz; csak egy fénysugár, mely az ajtó hasadékán verődik ki, bizonyítja, hogy ott bent az »oroszlán vendégő« és törzsven-dégei még nem alsznak.

melyet én büszkén viselek, a melylyel a Kossuth Lajos ellen annak idején folytatott küzdelem emléke van összenőve; mert abban a táborban a tiszta hazafiszeretettel azon iskolájában, melynek padjain gyermekkorom óta szerencsés voltam ülni, 48 előtt a nagy átalakulások szükségét épen úgy atéztek, mint Kossuth Lajos táborában, ámbar a módszerre nézve éles ellentét állott fenn; 48 után pedig a módszer körül folyt éles vitákat csak mint történelmi tényeket tanították nekem, a közös nagy cselök, a nemzeti megerősítés, a nemzeti újjászülés cseljait iránt való lelkesedést pedig mint örökke élő igazságot. Ut nem egzisztálhat sem feltékénység, sem bármilyen kicsinyes érzés azok ellen, kiknek nevéhez a gondviselés ama nagy átalakulások emlékeit fűzte.

De nem gátolhat ennek kimondásában senkit az alkotmányos és koronás királyunk iránti hűség és tisztelet sem. Ha én volnék szerencsés, hogy ő Felségének tanácsokat adhassek, akkor felhívnam ő Felségének figyelmét arra, hogy a magyar nemzet lojalitásának, királyhűségének fenyegebb tanubizonyosága soha nem volt, mint éppen a Kossuth Lajos tiszteletére rendezett ünnep, mert az a rajongó szeretet és kegyelet, melylyel a nemzet e nagy fia iránt viseltetik, sehol és egy pártnál sem lépte túl azokat a korlátokat, sőt megállt azoknál a határoknál, melyeket a fennálló alkotmányos intézkedések tisztelete és a király iránt való hűség elénk szab. Hát ha ez sem, akkor igazán semmi se bírja megdönteni a magyar nemzet szívében az alkotmányos király és törvényesen uralkodó családja iránt a hűséget és ragaszkodást.

Ezeket nem is volna szükség elmondani, hogy ha a kormány némely közegeinek utasítás szerinti eljárása nem próbált volna ilyen ellentétet, vagy legalább ilyen ellentétnek a gyanúját a Kossuth iránti kegyelet nyilvánítás s a király iránt való hűség között létesíteni. Ennek folytán attól a kormánytól, melynek közegei úgy járnak el, nem várhatjuk, hogy a maga igaz valóságában vigye a dolgot a király elé és ezért itt kell kimondanunk, hogy a nemzet ezreinek hangjából és az annak kifejezést adó képviselők szövegéből ismerkedjék meg, nemcsak a nemzet, hanem az uralkodó is az igazságról, melyet tanácsadói neki a fenforogó jelenségek szerint ítélve, a kellő világításban nem adnak elő. (Ugy van! Ugy van!)

Választási reform.*

I.

(—cs.) Három év múlva a kereskedelmi és iparkamarákról szóló törvény megalkotása után felszínre került a kamarai tagok választásának reformja, azóta folytonosan napi rendszerben tartatik s mai napig is a javaslatozás stádiumában van. Nem lesz időszerűtlen vele a kamarai közel jövőben végre menendő választások előtt foglalkozni.

Kétségtelen, hogy az 1868: VI. t. cz-nek ha több nem, a választásokra vonatkozó szakaszai sürgősen revizióra szorulnak, — mert minden eféle intézmény úgy funkcionál, mint a mennyi szakértelem és munkaképvény a szervezet.

* Források: Hildebrand-féle Jahrbücher, Kaufmann, Heltai, Kautz, Ullman, kamarai enquete-k jegyzőkönyvei, hazai és külföldi kamarák jegyzőkönyvei, hazai s külföldi hírlapok.

A szerencsétlen kitasított pedig könyökével a kőfalnak neki támaszkodva gondolkodott, hogy mint jusson tovább e nyomorult világból. Végre elhatározta magát. Valószínűleg haza ment, mivel oda hagyta a kőfalat és ingadozó léptekkel baktatott tovább, bele mormogva az éj csendjébe.

Ezen jelenet némely kizavart álmodozásból. Nem tudom, hogy minden prágai úgy van-e ezzel a zajjal, mint én, ki e zür-zavarban születtem, játszottam gyermekjéteimait s itt tanultam s szolgáltam a muzsákat, de én annyira megszoktam azt, hogy semmiféle láрма, semmiféle jelenet nem képes hosszabb időre gondolataimból, ábrándozásaimból kizavarni. — És ha egyszer megzavartattam, újból könnyen belelétem magamat az előbbi jelenetbe s fonom tovább álmaidat, ábrándképeimet, mintha valami pusztaban élnek. A ki husz esztendő től a tanuló szobában mely tudományok között és első kötet költeményét írja,* az e tekintetben egész a virtuozság viheti. De ma nem akart olyan könnyen sikerülni.

A szép, az ideális gyermekkor álmai elrepültek; de nem egészen, mert a kertek édes illata mégis itt maradt. Az ég fénylő, a levegő tiszta, ezer és ezer aranyos csillagok ragyognak és lebegnek ott fent, mint szállingó, rezegő pacsirták a magas légben. — Keblem a tavasz fakadásával és örömmel volt telve, mintha a pacsirták minden dala bele lett volna zárva. Fent fényesség és lent az utcák mélyében csaknem teljes sötétség. A régi módi házak sötétben váltak ki a fényes légürről, formátlan tetők, csodálatos kéményeik, utálatos cserépek és kőszítményeik, itt egy gömből, ott egy oszlopot stb. képeztek. Mindenütt csendesség. Vidám hangulatomban ismét beleképzeltem magamat a vidéki zajtalan életbe. Képzetelemben alvó kisvárost láttam és hallottam egy uti kocsi jól ismert robogását, mely késő éjszaka

* Az író saját ifjúságát vázolja.

mélyekben feltalálható s a mily mértékben törvényes hatáskörét respektálják. — a jelen választási rendszer mellett pedig ez nagyon kétségessé vált.

Nem terjeszkedve ki a budapesti kamarához közel esetere, utalok arra, hogy egy hazai kamaránál az iparosok képzelgő bölcsességgel a kamarát politikai hatóságnak sütvén ki, a kamarai választásoknál politikai pártállás szerint szavaztak, a minek az a szomorú következménye lett, hogy míg pl. a csizmadia iparág 3 egyén által van képviselve a kamarában, addig tekintélyes nagyiparosok, illetve nagy, virágzásnak örvendő iparágak kimaradtak.

Egy másik kamaránál, hol egy hónapig elzolt volt a választás, oly elemek jutottak be, hogy egy tekintélyes kereskedő hírlap útján hívta fel a »mélior pars-t a tagságról való lemondásra, mivel a kamara üdvös működését veszélyeztetve látja.

Miként képzelhető már most az, hogy egy kamara, mely homogén elemekből áll, vagy az alakuló ülés előtt már meghasonlott, a kereskedők és iparosok érdekeit sikeresen szolgálhassa? Bekövetkezik az, hogy indítványok absolute nem tételnek, — pedig mennyi panasz van az ipari téren, különösen a burocraticus mus felüti fejét, melyről Kautz azt mondja, — hogy a kamarák csak akkor felelnek meg feladataknak, ha minden feszes burocraticus formaszerűséget levette, a gyakorlati élet igényeire, szükségére, áramlataira lesznek ügyekkel; vagy előáll a másik szélsőség, t. i. az indítványok gomba módra teremnek s a titkárnak valódi »birokverseny-t kell folytatni annak kimutatása végett, hogy az az indítvány szörnű egy valami.

Sajnos, több-kevesebb panaszra minden kamaránál találunk.

Államosítás vagy szabad választás? Mindjárt itt kijelentem, hogy hiva vagyok a kamarai autonómiának, — mivel a kamara consultatív testület, függetlennek kell lennie mind felfelé, mind lefelé, még akkor is, ha az illetékes kezelését az állam venné át nemcsak, hanem az államtól bizonyos összeget kapna kiadásai fedezésére, a mint ez a szászországi kamaráknál történik.

Az államosításnak én csak azon esetben volnék híve, ha bármely garantált találnék arra nézve, hogy Belgium példáját rövid időn követni fogjuk. Belgiumban a kormány nevezte ki a tagokat, a kamarák mind megannyi politikai manőver telepek voltak. — midőn a szabadválasztás mellett erősen nyilvánult az óhaj, a miniszterium az 1875-ki törvényvel felfüggesztette a kamarákat s mindjárt a feloszlás után szabad egyesülés folytán keletkeztek kamarák. Hogy a szabad egyesülési kamarák áldáshozóan működnek, mutatja a loudmi »Chamber of Commerce...«

robogott be a »prágai kapun.« Mindenki ismeri azt a különös hangulatot, mely mindannyiszor meglep bennünket, ha valami idegen városba éjszaka értünk be.

Hogy vajon vannak-e ismerőseink, barátaink ott, vagy tökéletesen idegenek vagyunk-e, nem határozhatjuk meg azt a sajátosság érzelmét, melyet érezünk s mely edes és fájdalmas is egyszerre, melyet sem képlegesen megjelölni, sem boncolgatni nem lehet. Valami tiszta költőies érzélem ez, a szerelem új fajtája. — Az éjszaka csendje nem háborít gondolatainkba, kíváncsian dugjuk ki fejünket a kocsiablakban, s úgy kutatunk a legkisebb életjel után. De nem látunk semmit, legfeljebb egy magányos vándort, ki valószínűleg nem is ebbe a városban lakik, és itt-ott egy-egy bevilágított ablakot, melyről nem tudjuk, hogy vajon az örvendés mulatsága, vagy pedig a késői munka és könyek jele-e az? Aztán befordulunk valami vendéglőfogadóba. Levetkezünk szobáskánkban. Kioltjuk a gyertyát, s kihajolunk az ablakban, melyről még továbbis élvezzük az éji képet.

Az örjárat képe kitünően hozzá illik álmodozásaimhoz. Mindenütt csendesség. Ha elvétel valaki az utcán ment, léptei vagy lassuk, vagy gyorsak voltak, és ezekben mindig úgy hallatszot, mintha valaki papucsban kopogott volna. Fent, az átellenes ház egyik padlásszobájában az ablak is ki volt világítva, szegény, kis cipőföldöző lakott ott, ki még az éjszakát is munkára használta fel. Bármennyi ideig maradtam is fent, vagy bármily időben tértem is haza, például kora hajnalban valami bálból, az az ablak mindig ki volt világítva. S a lebecsolt függő, ön át folyton lehetett látni egy hajlongó, munkával elfoglalt ember árnyékát. A cipőföldöző ablaka alatt megmecsilant még egy félig nyitott ablakszárny, pedig abban a szobában lámpa nem égett. Nem tudom, honnan verődött oda az az elvédt világító sugár. Ebben a szobában egy kövér pa-

nálunk azonban a »kényszer társulás« szükségét mellett erre még jóideig gondolni sem lehet.

Az 1889-ki kamarai enquete javaslatát közt az is szerepel, hogy kötelezettségek hatóságok, testületek, egyesek stb. a kamara által kívánt statisztikai adatok beküldésére. A kamarai évi jelentések évről-évre constatálják, hogy jelentésük hézagos, mert sokan többször felkérésükre sem válaszoltak s minden üzletükre vonatkozó felvilágosítást megtagadtak. — Az oka nagyon egyszerű.

A tulhajtott adozási viszonyok folytán mindenki adó felemeléstől fél. Mi sem természetesebb, mint hogy sokan részint mert tudomásuk mincs a kamara valódi hivatásáról, — részint mert ennek tudta mellett jogosan nagyobb az existenciája szerete s sajnosan kisebb a kamarában való bizalom — a mit — mellékesen megjegyezve, nem ártana esküvel által megerősíteni, — a kamarát az állami végrehajtott hatalom részének tekintik.

Mi lenne akkor, ha csakugyan államosíthatnánk a kamarákat? Létesülne egy épen az érdekeltek részéről ellenszenvvel találkozó intézmény, mely az államtól szolgálna, attól függve annak engedelmeskednek, — javaslatára, véleményeire akkor valóban reá illenék Zichy Jenőnek a milleniumi kiállítás értekezletén mondott, visszatetsztést szült észrevétele, hogy felülről befolyásoltnak. Az olyan kamarának pedig — mint a félig államosítani akaró Heltai mondja, — mely nem bír azon erkölcsi bátorsággal, hogy véleményét szabadon kimondja, nincs létjogosultsága.

A legenyhébb államosító Sztéryni, ki csupán a kamarai személyzetet óhajta kinevezetni a kormány által, a tagok választásának.

Valóban nehéz elképzelni, hogy miként gondolja kapcsolatba hozni ezen rendszerrel a kamara pénzügyi viszonyait? A kamarai személyzet vagy a kamarai illetékekből kapná fizetését, vagy a állampénztárból. Az előbbi méltánytalanság volna, az utóbbi — ha ugyan a kormány egy kamara személyi kiadásait átlag 7000 ftal számítva kész volna 140 ezer forintot az állami budget terhére írni — a kamarai függetlenséget veszélyeztető ellenszolgáltatással járna.

A milleniumi kiállítás féle leirat nem lenne fehér holló. A kamara lelkeinek nevezett titkárszükségképen s nem ritkán ellenkezésbe jönne a tagokkal, állása tarthatatlanná válnék. A kamarai kerület viszonyaival ismerős titkárnak áthelyezése haszonnal nem járna, az bizonyos.

Ha a kamarai személyzetet kinevezési óhajnak az az indoka, hogy képzett egyének vezessék az irodát, sikeresebb kamarai tisztelő tanfolyamot szervezni időszakonként vagy legalább a fogalmazói személyzettől a jogvég-

zettséget, esetleg egy arra képesítő vizsga letévesztését megkövetelni.

Van, aki a levelező tagok helyett a kormánytól kinevezett tagokat ajánl, mivel az újonnan választott kamarai tagok aligha képesek elfogulatlansággal bírni meg, hogy személyek tekintetében a kamara mely irányban szorult kiegészítésre. Az indokolásban benne van a czáfolat. Hátha egy kamara nem is szorult kiegészítésre? Hiszen a levelező tagok választása a kamarai törvény 5 §. 3 p. értelmében nem kötelező.

Heltai a tagok felét választani, felét a kormány által kinevezni kívánja. Jogaik egyenlők. Maga elismeri, hogy ez kezdetben torzalkodásra vezethet, — de tapintatos vezetés által elkerülhető, mivel ha a kinevezett tagok a kormányval szemben nem mernék véleményüket szabadon nyilvánítani, ott lesznek a választott tagok, kiket nem kötnek ugyanazon tekintetek.

Egy példát hozok fel. Egy vidéki kamara közülésében jelen van 15 kinevezett, 15 választott tag, köztük az elnök. Napirenden van történetesen egy jubiláriumi kiállítás ügye.

A 15 kinevezett tag a kormányval tartva a kiállítás ellen, a 15 választott tag a kiállítás mellett szavaz. Melyik lenne már most a kamara véleménye. Nem akarna Heltai egy »Hódító Robur«-féle »központi pontrendszer«-szerű szavazást behozni?

Az ilyen fele-más vagy-vagyos kamaránál a fűtykössel való érvelés jönne divatba csakhamar s csak arra volna jó, hogy az állami omnipotentiát nevelje.

A magyar emberre nézve mára »szabad«-szónak is hatása van. Maradjunk a szabad választásnál.

Cselekvő választási képesség. Ullman a választóképességet az államadók és kamarai illetékek rendszer és idejekorán való befizetésétől teszi függővé.

Ez, a mellett, hogy sem a kam. illetékek pontosabb befolyásának előmozdítására, sem a kamarai intézmény iránti, nálunk még most is gyermekes dédelgetésre szoruló szeretet ápolására nem alkalmas, tulajdonképen illusorius is mert a kam. illetékek az állami adókkal együtt, hajtathatnak be, s ha kamarai illetékhátralékok állanak fent, az vagy a behajtással megbízott közegek mulasztásainak, vagy annak tulajdonítható, hogy a kamara az illeték kivetési listástromokat későn küldi meg a kir. adóhivataloknak. A pécsi kamaránál nincsen hátralék.

A francia, német és bajor kamarai törvény szerint választók, kiknek czégük be van jegyezve. Azt hiszem, hogy nem kell bizonyítani, miszerint nálunk, hol a czégbejegyeztetési kötelezettség papiroson van meg, egy tulajdonilag mezőgazdasági államban ez feltételül meg nem szabható.

Ugy a szász keresk., mint iparkamarákra

Pár pillanat múlva ismét léptek kopogása hallatszot, onnan felülről. És ismét az ablakom alatt állott meg valaki. A tenoristám volt. Minden habozás nélkül kezdte újból éneket:

»Megrablám a rózsát illatától
Én edes kedvesem;
S olvasám az ég kárpitjáról,
Mi az aranyos, örök szerelem;
Földi vagy mennyei,
Kérdelem mindeneiket;
De az mind csak rólad énekel
Szerelmi éneket!«

Jól megvigyáztam az ablak virágai megöl. A dal éneklése után elkezdett ürögni-forogni. Nyújtogatta a nyakát jobbra-balra. A nagy nézésbe a szeme is majd kidüledt, mintha várt volna még valamit, talán valami köszönő szavakat, vagy talán valami bizonyos lény megjelenését.

— Nem éppen rossz nóta, jegyeztem meg magamban, de ha mindennap éneklé, akkor elzavar hazuról. Tehát kihajoltam az ablakom.

— Köszönöm drága uram, köszönöm. — Éneke igen mély benyomást tett reám, s biztosíthatom, hogy szíven e percztől öntöt —

— Bocsanat uram, de mit? —

— Ó kérem, kérem, ön szeret engem, és én sem akarok zsákban macskát árulni, habár kissé a szegénylenség —

— Hallja az ur! Maga ostoba, bolond, goromba fickó!

— Ön isten veled gyémántom! Jó éjszakát, jó éjszakát üdvöm, leklem, mindene —

Az el-ö emeleten ekkor oly nagy sietléssel csaptak be egy ablakot, hogy a szétört üvegtábla darabjai csaknem a tisztelő tenoristám találták.

— Ah ugy Eufrozina kisasszony, susogtam — s a legjobb hangulatban feküdtem ágyamba, a hol, dacára bűnös voltomnak, igen hamar elszenderedtem.

(Folyt. köv.)

nézve a
alacson
korra e
t. cz-h
szorítás
kelyre
hogy az
kizárás
különb
arányb
felüli ad
fosztaná
leték-kö
frt közt
selő ipar
marai va
kerületé
kor tek
következ
lamiadó
foldozó
sához fill
junk jog
szorítsuk
keresked
A t
ségre vo
gen kivü
benne g
ügyében
lasztói
házi, m
értelméb
Ez elfoga
nek az
szakában
jog s cs
lenne ki
reskedés
A t
az imént
budapest
helyesség
kamarára
szik 1 ed
nak, kik
szabni.

Be
vasárnap
álló válas
A lelkes
vántassák
lést, mely
jelentek
ellenlék
ros képv
mondás
Mü
nél. Fej
mint Bécs
zal az es
ugy a ma
múszaki

Az o
gyalás
lőszinü
reskedelm
lánban er
ber elsej
tudnak a
Ha erre a
podás, a
zást kért
az államo
jogokkal
bitkassa a
gedélyt.

Má
gyel lapo
gyel földb
készpénz
azzal a re
zafias és k
N a
Telegrafu
Oláhország
jororában
B r u
ember bet
rában. Ez
tak elő. A
számos gy
záralt az
H a
leramegbe
be. Ebből
előbbi na
és 18 hal
K o
delmi kar
nyilvánít
P á
ramegbe
Paris kör
eset ford
haláleset.

egy arra képesítő vizsga le-
elni.

Levelező tagok helyett a kor-
zett tagokat ajánl, mivel az
ott kamarai tagok aligha ké-
nsággal bírálják meg, hogy sze-
ben a kamara mely irányban
ésre. Az indokolásban benne
Hátha egy kamara nem is szo-
Hiszen a levelező tagok vá-
rai törvény 5 §. 3 p. értelmében

ok felet választani, felét a kor-
vezni kívánja. Jogaik egyen-
eri, hogy az kezdetben torzsál-
— de tapintatos vezetés ál-
nival ha a kinevezett tagok a
mben nem mernék vélemé-
nyilvánítani, ott lesznek a
kiket nem kötnék ugyanazon

hozok fel. Egy vidéki kamara
van 15 kinevezett, 15 választott
nök. Napirenden van történe-
m és riski állítási ügy.
ezett tag a kormányval tartva
a 15 választott tag a kiállít-
Melyik lenne már most a
ve. Nem akarna Helitai egy
fele «közponi pontrendszer»
behozni?

le-más vagy-vagys kamará-
való érvelés jönne divatba
ak arra volna jó, hogy az ál-
tat nevelje.

emberre nézve már a «szabad»
van. Maradjunk a szabad vá-
választási képe s
választóképességet az állam-
illetékek rendes és idejeko-
stól teszi függővé.

hogy sem a kam. illetékek
ának előmozdítására, sem a
iranti, nálunk még most is
térésre szoruló szeretet ápolá-
s. tulajdonképen illusziós is
kek az állami adókkal együtt,
a kamarai illetékhátralekok
ny a behajtással megbízott
sainak, vagy annak tulajdo-
amara az illeték kivételi laj-
küldi meg a kir. adóhivata-
maránál nincsen hátralek.
nemét és bajor kamarai tör-
sötök, kiknek czégük be van
em, hogy nem kell bizonyi-
lunk, hol a czégbejegyezte-
papiroson van meg, egy tul-
zadási államban ez feltéte-
zható.

keresk., mint iparkamarákra

mulva ismét léptek kopogása
felülről. Es ismét az ablakom
alakú. A tenoristám volt. Min-
ül kezdte újból éneket:

a rózsát illatától
évesem:
az ég kárpitjáról,
nyos, örök szerelem;
benneim,
indeneket:
csak rólad énekeltem
nekot!

zartam az ablak virágai megöl-
után elkezdett ürögni-forogni.
kát jobbra-balra. A nagy né-
majd kidüledt, mintha várt
talán valami köszönő sza-
valami bizonyos lény meg-

en rossz nóta, jegyeztem meg
mindennap élénkli, akkor
Fehát kihajoltam az ablakon.
drága uram, köszönöm. —
ny benyomást tett reám, s
szíven e percztől önért —
uram, de mit?
kerem, ön szeret engem, és
akban macskát árulni, habár
ség —

ur! Maga ostoba, bolond,

teled gyémántom! Jó éjszakát,
lelkem, mindene —
leten ekkor oly nagy sielőt
egy ablakot, hogy a széttört
csaknem a további tenoristá-

Eufrozina kisasszony, susog-
jobb hangulathatban feküdtem
aczára bűnös voltomnak, igen
nem.

Polyt. köv.)

nézve a census van behozva. Kaufmann a leg-
alacsonyabb adóosztályokat egyszersminden-
korra egyenesen kizárni óhajta. Az 1874: 33
t. cz.-hez analog a választói jogot ilyen meg-
szorításnak nem vehetjük alá, mert oly ese-
kélyre kellene az adóminimumot megszabni,
hogy az az így nem választó illeték kötelesek.
kizárására fordított munka haszna és a más
különbön jobban értékesíthető idő nem állana
arányban. Az Ullmann által ajánlott 10 frton
felüli adóminimum pedig a kis iparosok zömét
fosztaná meg a választási jogtól, mivel az il-
leték-kötelesek nagy részének az adója 4—10
frt közt változik. Sőt egyes iparágat képví-
selő iparosok nem is vehetnének részt a ka-
marai választásokban; pl. a debreczeni kamara
kerületéhez tartozó Szatmármegyében egy-
kor tekintélyes takácsok, — a filloxera vész
következtében a pintérek legteljebb 8 frt ál-
lamiadót fizetnek. De eltekintve ettől, ha a
foldozó eszmadia köteles a kamara fenntartá-
sához filléreivel hozzájárulni, a köteleesség ad-
junk jogot is neki, ez a méltányosság, s ne
szorítsuk politikai korlátok közé az ipart és
kereskedelmet is.

A kamarai törvénynek a választóképés-
ségre vonatkozó §-a pótlásra szorul, kétsé-
gben kívül. Így a nők választói jogáról nincs
benne gondoskodva. Az ipartörvény revisiója
ügyében összehívott kamarai értekezlet a vá-
lasztói jogot a »megbízott«-ra óhajta ru-
házni, mivel az övezge az ipartörvény 40 §-a
értelmében nem köteles üzletvezetőt tartani.
Ez elfogadható, — azonban szerintem a nők-
nek az egyenjogúsítás, leánygymnasium kor-
szakában bátran meg volna adható a választói
jog s csupán a passiv választási képességnél
lenne kimondandó, hogy azon férfiak, ki ke-
reskedést vagy ipart... üz stb.

A mi a passiv választó-képességet illeti,
az imént idézett kamarai enquete, illetve a
budapesti kamara munkálata indokolásának
helyessége kétségbe nem vonható. A lübecki
kamarára vonatkozó 1877-ki rendelet megelé-
szik 1 évi üzlettel s csodálkozom, hogy akad-
nak, kik nem 3, de 5 évet kívánnak meg-
szabni.

BELFÖLD.

Beöthy Ákos Kassán. Beöthy Ákos
vasárnap tartotta beszámolóját több ezer főből
álló választó közönség előtt a szabad ég alatt.
A lelkes közönség többször hangos tetszésnyil-
vánítással szakította meg a szónokot. A gyű-
lést, melyen a választók pártkülönbőség nélkül
jelentek meg, Piller Miklós kir. tanácsos, az
ellenzék elnöke nyitotta meg, üdvözölte a vá-
ros képviselőjét és felhívta beszámolójának el-
mondására.

**Műszaki csapatok a honvédség-
nél.** Fejérváry báró honvédelmi miniszter —
mint Bécsből táviratozzák — most tényleg az-
zal az eszmével foglalkozik, hogyan lehetne
ugy a magyar, mint az osztrák honvédséget
műszaki csapatokkal ellátni. (?)!

KÜLFÖLD.

**Az orosz-német kereskedelmi tár-
gyalások.** A Kölnische Zeitung nem tartja va-
lószerűnek, hogy az Oroszországgal folytatott ke-
reskedelmi politikai tárgyalásokat, ha egyálta-
lában eredménynyel végződnek, ez évi decem-
ber elsejéig befejezzék, mert az illető felek alig
tudnak a dolog első stádiumából kibontakozni.
Ha erre a terminusra nem történnek megál-
podás, a kormány kénytelen lesz meghatalma-
zást kérni a parlamenttől arra, hogy azokkal
az államokkal szemben, melyek szerződészerű
jogokkal nem bírnak erre nézve, meghosszab-
bithassa az eddig fennállott vámmérséklési en-
gedélyt.

Másfélmillió alapítvány. Leng-
yel lapok híre szerint Odalevszki lovag, leng-
yel földbirtokos, másfél millió frankot adott át
készpénzben Zaleszki osztrák miniszternek
azzal a rendeltetéssel, hogy az egész összeg ha-
zafias és közhasznú célokra fordíttassék.

A kolera.

A g y s z e b e n, szept. 25. Az itteni
Telegraful Roman jelentése szerint a kolera
Oláhország szomszédos vidékein fellépett. Cra-
jororzában több haláleset fordult elő.

B r ü s s z e l, szept. 26. Tegnap négy
ember betegedett s két ember halt meg kole-
rában. Ez esetek magában Brüsszelben fordul-
tak elő. A községi iskolákat is elérte a csapás,
számos gyerek lett beteg, a miért be kellett
zárítani az iskolákat.

H a m b u r g, szept. 25. Tegnap 81 ko-
leramegbetegedést és 49 halálesetet jelentettek
be. Ebből 19 megbetegedés és 21 haláleset
előbbi napokra vonatkozik. Tegnap 76 beteget
és 18 halottat szállítottak.

K o p e n h á g a, szept. 26. A kereske-
delmi kamara Olaszországot koleramentesnek
nyilvánította.

P á r i s, szept. 25. Tegnap itt 33 kole-
ramegbetegedést és 13 haláleset fordult elő;
Páris környékén 12 megbetegedés és 4 halá-
léset fordult elő; Havreben 7 megbetegedés, 4
haláleset.

Határidő-naptár.

Szept. 29. Városi közgyűlés.
Okt. 1. Józsa Lajos próba-bálya.
Nov. 30. Szavazatok beadásának határ-ideje a
debreczeni egyházmegyei tisztii állásokra.

Ujdonságok.

*** Az apácza-kérdés a biharmegyei
nőegyletben.** Tiszta Kálmán és bá-
ró Gerliczy Félixné a biharmegyei nőegylet
elnöke vasárnap viták meg egymással Nagy-
váradon a döntő csatát abban a kérdésben,
vajon az egylet által fenntartott árvaházban vi-
lági ápolónőket alkalmazzanak-e, vagy pedig
apácákat? A rendkívüli közgyűlés, mely a
kérdés felett döntött, a Sas-szálló nagy termé-
ben folyt le. A közgyűlésen körülbelül hatszáz
nő vett részt; a karzat z-ufolóság megtelt nők-
kel és ifjakkal. — A gyűlés rendkívül hevesen
folyt le. A két párt vezéré, Tiszta Kálmán és
bárá Gerliczy, mikor a terembe belépett,
saját pártja élénken megjelenezte s a zaj a
gyűlés folyamán olyan nagyra nőtt, hogy az
egyes felszólalók alig lehetett megérteni. Az
elnök megnyitó beszédében az apácák műkö-
déseinek előnyeit fejtegette és kiemelte, hogy
az eddig alkalmazott gondnoknők nem felel-
tek meg hivatásuknak s azért szükséges volt
az irtalmas nének alkalmazása. Különbön gon-
doskodva lesz, hogy minden felekezetenek val-
lasi érzelme megóvassék és fejlesztessék. Az
elnök további szavait a keletkezett zaj, kacza-
gás és felkiáltások nyeltek el. Sokfelől azt ki-
áltották: »Apácza!« Erre felszólt Tiszta Kál-
mán. Ellenzi az alapszabályok megváltozta-
sát; ha a gondnoknők nem teljesítették kö-
telezettségüket, az igazgató választmány az
oka. Apácákat nem szabad alkalmazni oly
intézetben, a melyet felekezeti és nemzeti
különbőség nélkül a város és megye intelli-
gens hölgyei alapítottak és tartanak fenn. Til-
takozott a rendkívüli közgyűlés határozata el-
len, mert az elnökön husz tag irásbeli kéré-
sére nem hívta egybe a választmányt, mely
ujjonan gyűjtött tagjait bejelentette s kik e
gyűlésen szavazati jogukról meg vannak foszt-
va. Tiszta Kálmán beszédére ismét nagy zaj
keletkezett, mindenfelől felkiáltások hangza-
nak: »Apácák! Szavazzunk! — A zűrzavar
perczeig tartott. Nehány hölgyben valóságos
szenvédelly vett erőt, az elnökön stentori han-
gon követelte, hogy Tiszáné pártja hódoljon a
többségnek. A lármá fokozódott. Végre sike-
rült elrendelni a szavazást, melyhez Tiszáné
pártja részéről bizalmi tagokul Beöthy László
képviselő, Várady Zsigmond dr. ügyvéd,
Markovics Antalné kérték fel. A szavazást
négy óra felé kezdték meg. Roppant lassan és
lazas türelmetlenséggel folyt. Gerliczy né párt-
ja szervezte jelent meg, a kik nem jöttek, —
azt koccsival hozták s mindegyik szavazólappal
volt ellátva. Este hat óraig 555 szavazato-
t adtak be; az apácák alkalmazása mel-
lett 483-an, ellene 72 szavazatot szolt. Az er-
mény kihirdetését az apácza-párt éljenzesséi
fogadta. Tiszáné úgy az elnöki eljárás, vala-
mint a szavazásnál tapasztalt rendellenessé-
gek miatt óvást tett a választás ellen s beje-
lentette a felebbezést. — A felebbezést na-
gyon sok előkelő városi és megyei tag, — kik
szavazási jogukat nem gyakorolhatták, fogják
aláírni. Gal polgármester a folyóson élénken vi-
selkedő ifjuság köréből többeket letartóztatott.

A közgyűlés roppant zaj közt folyt. Folyton
kiáltották: »Nem kellene az apácák!« Elje-
nek az apácák! — »Abczug Tiszta Kálmáné!«
»Abczug Gerliczyné!« A roppant zajban a szó-
noklók hangja elveszett, egyesek székre felállva
izgatottan beszéltek; órási kaosz volt az egész
gyűlés. A szavazási teremben Tiszáné maga
teljesítette az ellenőrzést, a falusias kinézési
szavazókat vallatta: mikor lépett az egyesü-
letbe? befizette-e a társasági díjat? Egy-egy
esetben kitünt, hogy a szavazó asszonyok azt
sem tudták, hogy miért hozták be faluról ko-
csin Nagyváradra. Szilágyi Dezső igazságügy-
miniszter nótésvére az apácák mellett sza-
vazott; megjelenezték Tiszáné az apácák el-
len szavazókat kétszorosítottak tüntette ki. A
szavazás kihirdetésén Tiszáné abczugolták,
Gerliczyt megjelenezték.

* A Kossuth-nóta miatt. A zágrá-
bi hazafias magyarság kegyelettel ülte meg
Kossuth Lajos 90-ik születése napját s az ün-
nepélyen Torma Károly magyar cigányban-
dája mellett lelkesedett. A dolognak utójátéka
is lett, a mely élénken illusztrálja, hogy hor-
vát testvéreink milyen kegyelettel viseltetnek
a mi hazafias érzelmeink iránt. Akadt ugyanis
Zágrabban egy rendőrfogalmazó, a — ki mint
Jeliasch méltó utódja, — felsőbb hatóságának
tudta és beleegyezésével kiutasította a város-
ból Torma Károly bandáját, mert ez a Kos-
suth-ünnepe a Kossuth-nótával lelkesítette a
zágrábi hazafias magyarságot s ez által »poli-
tikai tüntetést okozott.« Ez a jeles rendőrfog-
almazó e szavak kíséretében adta ki Torma
Károlynak az utlevelet: »Magyar kutyá,
most fizess 25 forintot s aztán taka-
rodjál ki a városból.« Zágráb e kiváló
rendőrfogalmazója ezenkívül a Kossuth-ün-
nepen kérdőre vonta Dobrin bérlőt, a ki az ün-
nepen ezer forintot adott a cigányoknak, hogy
honnán veszi a pénzt? Természetes, hogy a
zágrábi magyarság között nagy felháborodást
okozott a zágrábi rendőrség eljárása, a mely
ilyen szép jelét adta a türelmességnek s annak
a köteles tiszteletnek, a melylyel a zágrábi
közönség hazafias érzelmeink iránt viseltetik.

*** A kolozsvári szabadságharczi
erekye muzeumi.** A Kolozsvárt létesít-
tett 1848—49. országos erekye-muzeumot hi-
vatalosan is megnyitották. A megnyitás nap-
ján délelőtt a termekben akkora közönség je-
lent meg, hogy mozogni alig lehetett. Azóta
is nagyon sűrűn látogatják. A szabadságharcz-
beli honvédek messze földről elzarándokolnak
Kolozsvárra, hogy lássák a muzeumot. Özv.
Telesi Sándor grófné, az elhunyt néhai ezre-
des özvegye, fiával gróf Telesi Lászlóval látog-
gatta meg a muzeumot. Telesi grófnót a mu-
zeum öre Kuszko István kalauzolta s mindent
apróra megsejmelte és megilletődve állt meg né-
hai férje gazdag gyűjteménye előtt, melyet a
legnagyobb gondal rendezte be a muzeum igazga-
tósága. A grófnő becses felvilágosításokat is adott
a muzeumban levő ama kép keletkezéséről, mely
a magyar légio zászlószentelési ünnepélyét ábrá-
zolja. A képen láthatók a csoportoztat első
részén: Türr István, Telesi Sándor gróf, Kiss
Miklós és mások. A muzeum igazgatósága a
társegyesületeket, honvédegyleteket és a helyi
hatóságokat köriratban értesítette a muzeum
megnyitására.

* »Sebek« czim alatt Vértési Gyula, a
»Debreczeni Ellenőr« f. szerkesztője, az ifju
novellista nemzedék egyik legkiválóbb tagja,
egy kötet elbeszélést adott ki, mely a »Debr.
Ellenőr« könyvtárában rendelkezhető meg 2
frtért. — Az érdekes beszélykötetet ismertetni
fogjuk.

* Baleset. Gróf Pongrácz huszár-főhad-
nagy tegnapi este bérkocsival jövén a vasuti
állomástól, a bérkocsi összeütközött a »Froh-
ner«-szálloda omnibuszával, az összeütközés
következtében gróf Pongrácz kiesett a kocsi-
ból s karján megsérült.

* Fizetési határidőt jelszó óra. Most már az
órákat összekötik mindenféle szerkezettel. Egyik bizo-
nyos időben figyelemzteni a látogatót, hogy az idő
pénz, másik jó éjt kíván, a harmadik a gazda hang-
ján rival rá kora reggel a cselédekre, — hogy »lass
dolgod után.« — Mindez fonográfban van összeköve.
Szentén fonográf segítségével az órák csinos dalokat
énekelnek, hírneves művészek hangján. Még gyakorla-
tibi órák lehet megrendelni egy genfi órásnál. Ezek a
fizetési határidőket hirdetik, — az előtérző napon. —
Ha az óra alatt levő naptári lapon valaki — például
— szeptember 26-nál egy kis szöveget, vagy gyufát tol
be a nyílásba, ugyanazon a napon háromszor az óra
két percig csörömpöl. Különbön akár az egész váltót
be lehet diktálni a fonográfban s kellő időben az óra
szépen elkiáltja.

* Kaland. Ez a csizma olyan egy lab-
tok, hogy az lsten csak legeslegjobb ked-
vében teremthet ilyen kedvemre való instru-
mentumot. Ha betyár nem volnék, most ne-
vetségessé tenném magamat az által, hogy en-
nek a pár csizmának a gazdájával alkudoznám,
mennyiért adja nekem ezt a . . . z . . . e . . . t
De nekem még az éjjel sok helyre be kell
kukantani, meglátogatni mindazokat az ismerősö-
ket, a kiknek eszéggában sincs, hogy milyen
nemes lelkű kőbörgője is van némely éjszaka-
nak. Elviszem magammal ezt a pár csizmát,
nem azért, hogy felhuzzam — mert hiszen ne-
kem minden kopogás nélkül kell az éjjeli vi-
ziteket megejteni — evégett pedig legtapintato-
sabb meztitáb maradni, nem azért viszem én
el ezt a csizmát, hanem csak azért, hogy ne
legyen itt és azért, hogy nekem is legyen csiz-
mám, igaz, hogy a csizma egy adó az ember
nyakán, mert ha szakadni kezd, tataroztatni
kell, a mi utóvégre is pénzbe kerül. No de le-
számítva ezt a csekélységet, mégis csak jobb
lesz evvel, mint e nélkül. Gyere velem csizma!
Igy monologizált Csizmadia Károly csavargó
egy idegen utas szekér mellett a mult éjjel;
tusakodott a feleit, hogy a szekérről a fentirt
pár csizmát »el lopja-e, ne lopja-e?« De utó-
végre is diadalt aratott a pokol a mennyen, és
a kérdéses csizma felett el lön dörgőve a ször-
nyű itélet: »Ellopon!« Ezt a kijelentést kö-
vette ez a goromba felszólítás: »Gyere velem
csizma!« És a csizma mindhiába szabadkozik,
ha segítségére nem rohan az éjjeli homályból
a »törvény embere« s nagy diadallal le nem
tartóztatja a csizmát tolvajostól együtt. És adáz
önlelegéssel tartja meg diadalmenetét »András
bácsica a hívós fele.

* Köszönetnyilvánítás. Mindazok,
kik felejtethetetlen szeretettel nóm f. hó 26-án
tartott végtségességétélén megjelenni szivesek
voltak, valamint a Dankó Mihály temetkezési
intézete is a pontos kiszolgálásért, fogadják ha-
las köszönetem nyilvánítását. Debreczen, 1892.
szept. 27. Az összes rokonság nevében is H.
Nagy Lajos sámsoni leánytanító.

* Lövészet. A f. hó 25-én tartott lövé-
szet alkalmával díjat nyertek: legjobb mlylő-
véssel Baum Miksa, legtöbb körölvéssel Szücs
Károly.

A közönség rovata.

Levél a »Debreczen« f. szerkesztőjéhez.

Tekintetes szerkesztő ur!

Tegnapelőtt kezembé jutott a városi bi-
zottsági tagokhoz intézett s postai uton szét-
küldött azon pamflétnegy egy példánya, mely-
ben a törvényhatóság bizottsági tagok s ez
uton a nagy közönség előtt azzal vádoltatom,
hogy a városnak u. n. pallagi tagföldjeire vo-
natkozó haszonbérleti szerződést összejátszás
folytán, a csalásnak utat nyitva, Fülöp Jakab
ur jogainak nem respectálása s az ő szándé-
kos megkárosításával, tanácsi utasítás nélkül,
Hidvéger Mihály urral kötöttem meg.

Engédelem meg igen tisztelt szerkesztő ur,
hogy én mint városi tisztviselő addig is, míg
ezen ügy a maga útján tisztáztnék, a követ-

kező megjegyzéseknek becses lapjában leendő
közötteltelére kérem:

Néh. Kovács Sándor ur, volt városi fő-
ügyész megbetegedése után mint alügyész a
főügyészi teendő végzésére még május hóban
helyettesítve lettem.

A városi bizottsági közgyűlés 90. 4325.
1892. sz. határozatával elrendelte volt, hogy a
pallagi tagföldek nem külön-külön, hanem együt-
tesen adassanak haszonbérbe Hidvéger Mihály
urnak s a városi tanács ehez képest 4454.
1892. sz. végzésével utasította az ügyészséget,
hogy a haszonbérleti szerződést Hidvéger Mi-
hály urral kösse meg s azt biztosítsa.

Az ide vonatkozó iratok a neh. főügyész
ur elhalálozásáig nem jutottak hozzám, hanem
a leltározás alkalmával azokat az ő nala volt
hivatalos iratok közt találtuk meg. Ugyanezen
iratok közt fektűd egy, tek. Balogh Zsigmond
ügyvéd ur által írott s Hidvéger ur által alá-
írott nyilatkozat, melyben Hidvéger ur a haszon-
bérleti jogról Fülöp Jakab és Kellner Dávid urak
javára lemond, s egy másik közgyűzői intvény,
melyben Hidvéger ur Fülöp és Kellner urakat
arra hívja fel, hogy a haszonbérleti jog átru-
házásának jóváhagyása iránt 15 nap alatt a
lépéseket tegyék meg.

Ezeket láttam és olvastam, — de mint a
hivatalos iratokhoz nem tartozókat, nem lét-
roztuk, hanem Balogh Zsigmond ügyvéd urnál
hagytuk, mint olyannál, a ki ezen haszonbér-
leti jog contemplált átruházási ügyében a fele-
ket képviselte.

A többi idevonatkozó iratokat a főügyező
ur átadta nekem azzal, hogy miután Hidvéger
Mihály ur előtte tett kijelentése szerint más-
nap négy hétre Karlsbádba akar elutazni s a
szerződést meg elmenetele előtt aláírni kíván-
ja, azt készítem el, s vele irassam alá.

En a szerződést meg az nap este elké-
szítettem s másnap Hidvéger ur — kit az előtt
talán nem is láttam, de határozottan állítom,
hogy vele előzőleg sohasem beszéltem, — ná-
lam jelentkezvén, vele azt aláíratam s eluta-
zása után ügyvédje Nagy Sándor ur közremű-
ködésével biztosítottam.

Ennyi volt kötelességem és ezt megtet-
tem. S hiszem, hogy minden ellogulatlan em-
ber be fogja látni, mikép akkor követtem vol-
na el kötelesség-szegést, ha a szerződést meg
nem kötöm, vagy épen Hidvéger Mihály ur ki-
kerülésével Fülöp és Kellner urakkal kötöttem
volna meg.

Ezután figyelemmel arra, hogy a meg-
vesztetetés és megbizhatatlanság vádja — ugy
látszik — szándékosan lett épen most — a fő-
ügyészi állás betöltése előtt pár nappal rólam a
nagy közönség elé kibocsátva, kerem a nemes
város, vagy a környék mindazon tisztelt lako-
sait, akik velem akar, mint városi tisztii alügyész-
szel, akár mint ügyvéddel, akár politikai vagy társad-
almi téren összekötöttetésben állottak valaha: szí-
veskedjenek felettes hatóságaimnál jelentést
tenni arról, ha bármikor és bármiben hivatali
és ügyvédi eskümből folyó kötelezettségemről
csak egy hajsztányi eltérést is tapasztaltak ná-
lam, — vagy hírlapilag szememre vetni, ha
politikai vagy társadalmi ügyekben valakinek
— o l y a n í g e r e t e t t e t t e m v o l n a v a l a h a,
mit be nem váltottam, vagy a mely politikai
elveim vagy társadalmi állásomból folyó köte-
lességeimmel ellentétben állott volna.

Bátran nézek elébe, — mert életemem:
becsületesnek maradni — milyennek születtem
és dolgozom. Ha gyermekeimbem az fogom látni,
hogy ezt tölem örökségül vették: boldog les-
zek!

Megemlitve még azt, hogy az ügynek min-
den irányban tisztázása végett magam ellen
vizsgálat elrendelését kérem s a saját bíróság
előtt is fellépni olvagyok határozva s még egy-
szer kérve tekintetes szekerítő urat, hogy je-
len igénytelten soraimnak márcsak a közügy
szempontjából is becses lapjában helyt adni
sziveskedjék, maradtam kiváló tiszteltelt,

kész szolgálja:
Dr. Magos György.
ügyvéd,
városi tisztii alügyész.

NYILT-TÉR. *)

Debreczen város bizottsági tagjainhoz Fül-
öp Jakab városi bérlő által a Pallag bérlete
tárgyában nyomtatott alakban küldött infor-
mációra az idő rövidsége miatt ez uton vagyok
kénytelen némi észrevételt tenni.

Eljárásom correctsége tekintetében lelki-
ismeretem megnyugtat.

Fülöp Jakab ur információjában engem
alaptalanul rágalmaz s becsületemben ok nél-
kül sérteget, érettek a törvény rendes útján
fogok Fülöp uron elégtételt szerezni.

Sajnálkozom, hogy meg kellifejzeni Fülöp Ja-
kab ur eljárása felett, midőn ártatlanul gya-
nusítja s méltatlanul megtámadja a Tanácsot
s illetve egyes tisztviselőket, köztük különösen
a pusztán kötelességét teljesítő alügyészt (kor-
tesfogásból), hiszem azonban, hogy az infor-
máló ur ez oldalról is meg fogja kapni, a mit
megérdemelt.

Ami magát az információt illeti, annak
tartalmát a tények elferdítése, döntő körülmé-
nyek elhallgatása, tényekkel ellenkező előa-
dása és állításai folytán hamisnak és valót-
lannak jelentem ki.

Hidvéger Mihály.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelős-
séget a Szerk.

Eladó ház.

Hajdúmegegye egyik nagyobb városában, Debreczenhez közel, kedvező feltételek mellett

egy lakóház

10 szobával, holléhséggel

a piacon eladó.

Bővebb felvilágosítás szereshető

kiadóhivatalunknál.

(384.) 3-3.

Őszi és téli posztók és gyapjuszövetek.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy

posztókereskedésünkben

a mai naptól fogva

őszi és téli

évadra megkivánt divatárunk má megérkeztek és ajánlunk:

Cheriotot, Cheviotot, Cambrist, Cambristokat, minden színben, őszi felöltő szöveteket, fekete peruviana és doszgrázot, trikót szöveteket minden színben, finom ígen jutányos árak mellett.

Kérve a n. é. közönség szíves partlogását tisztelettel!

Klein és Adler

Czégly-ház, a megyeházzal szemben. (301.)

TÖRVÉNYSZÉK

Sajtópör egy pánszláv lap ellen.

A Turóc-Trent-Mártontan megjelenő, magyar ellenes izgatásairól hirdett Narodni Novinyt, az ottani pánszlávok főorganumát, végre a megérdemelt sors éri. A pozsonyi államügyészség, a kassai főállamügyészség után az igazságügy-minisztérium elé azt az indítványt terjesztette, hogy indítsa meg a hivatalból a sajtópört a Narodni Novin ellen, ama czikke miatt, a melyet a Hurban-émlék leplezése alkalmával a magyar kormány ellen intézett. Ez a czikk hemzseg az államellenes tanoktól és a magyar állam integritása ellen intézett támadásoktól. Turóc-Szent-Mártonban és környékén biztosra veszik, hogy az igazságügy-minisztérium nem fog elzárkózni a pozsonyi ügyészség indítványa elől. Különbben nem ártana annak a pánszláv lapnak, a mely a magyar földön, magyar ke-
elősködik, egy kis leczkét adni, a magyar ál-
lamszeme iránt tartozó köteles tiszteletéről.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde. Szeptemb. 26-án. Buza máj—jun. — pénz — — — — — áru, őszre 7.48 pénz, 7.51 áru. — Tengeri 1892 juli. — aug. 4.82 pénz, 4.84 áru. Zab tavaszra — — — — — pénz, — — — — — áru, őszre 5.64 pénz, 5.66 áru. — Káposztarepce aug.—szept. 11.60 pénz, 11.70 áru.

Kőbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése Szeptember 24.

a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1 Óreg nehéz (páronként 300—400 kilgron felüli súlyban) — — — — — 2. Óreg közép (páronként 300—400 kilgron felüli súlyban) — — — — — 3. Fiatal nehéz (páronként 320 kilgron felüli súlyban) 45.50—46. — 4. Fiatal közép (páronként 251—320 kilgr. súlyban) 45. — — — — — 5. Fiatal könnyű (páronként 250 kilgr. terjedő súlyban) 47. — — — — — 6. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280 kilgron felüli súlyban) — — — — — 7. Közép (páronként 220—280 kilgr. súlyban) 45.50—46.50 8. Könnyű (páronként 220 kilgr. terjedő súlyban) 47.50—49.50 III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 260 kilgron felüli súlyban) 44. — — — — — 10. Közép (páronként 220—260 kilgr. súlyban) 45. — — — — — 11. Könnyű (páronként 220 kilgr. terjedő súlyban) 46. — — — — — Sertés létszám: szept. 23 napján volt készlet 135.303 darab. A hízott sertésüzletirányzata: változatlan. — Hízalni való sertés 16. — 18. — — — — — malacz (11—20 hónapos korban) felhajtott 2104 drb.

Szerkesztői üzenet.

Máramaros-Szigetre. Annak idejében, közvetlenül a templom felavatási ünnepély után, szívesen közöltük volna a tudósítást, — de hogy most, két hét tel a z e s e m é n y u t á n, ilyen hosszú tudósításnak helyet adjunk: azt nem tehetjük!

Kosztó Debreczenben. Czikkét — mint maga is bevallja — csak „hallomásból” írta s történeti hitele nincs.

Elvándorolt máz a dalos madár. ... Fájdalom itthon maradtak a fűzfá-poéták!

Főszerkesztő: **Szinay Gyula.**

Felelős szerkesztő és lapkiadó: **Kósa Barna.**

Főmunkatárs: **Dr. Bakonyi Samu.**
(Szerkesztőség és kiadóhivatal: nagy-uj-utca 1702. sz.)

LEGNAGYOBB

AGYAG- ÉS PORCELLÁN-RAKTÁR

a világhírű

Budweisi Gyártmányban

LEGOLCSOBB ÁRAK MELLETT

TÓTH GYULA

VAS NAGYKERESKEDŐNÉL,

DEBRECZEN,

a városháza sarkán.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ugyanitt megrendelhető a „KALIGRAF”

amerikai írógép

intézeteknek, nagykereskedőknek,

gyenge szeműeknek,

fogyatékos kezűeknek

legszebb és leggyorsabb írórendszer.

(6.)

A „DEBRECZEN” NYOMDÁJA

(Nagy-uj-utca 1702. számú Konrád-házban.)

teljes új berendezéssel,

elvállal mindennemű nyomtatványokat, u. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, béli- és lakadalmi meghívókat és tánczrendeket,

kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat

a legizlésebb kivitelben és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai művezető nevére czimezendők.

Nyomdánkat, hol északkeleti Magyarország legrégebb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECZEN”,

és a szintén elterjedt „DEBRECZENI HIRADÓ” is nyomtat, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szíves pártfogásába.

Hirdetések a „Debreczen” cz. lapban a legjutányosabb árakon közöltetnek.

Birósági nyomtatványok készletben vannak.